

Житомирський медичний інститут
Житомирської обласної ради

Кафедра природничих та соціально-гуманітарних дисциплін

Силабус
освітньої компоненти
«Цивільний захист»
Рівень вищої освіти: другий (магістерський)
Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність: 223 «Медсестринство»
Освітньо-професійна програма: «Сестринська справа»
Вид освітньої компоненти: вибіркова
Мова викладання: державна
Форма навчання: денна

Затверджено на засіданні кафедри
природничих та соціально-гуманітарних
дисциплін
Протокол №1 від «25» серпня 2022 року
Завідувач кафедри к.п.н., доцент
Круковська І.М.

2022

Загальна інформація про викладача

Назва освітньої компоненти	ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ
Викладач	Дмитрук Олена Василівна, доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри природничих та соціально-гуманітарних дисциплін
Профайл викладача	http://zhim.org.ua/kaf_p_s_g.php
Контактний телефон	0674219604
E-mail:	dmutrukel@ukr.net
Сторінка освітньої компоненти	в системі Інтранет
Консультації	Консультації: понеділок (з 9.30 до 17.30) Онлайн комунікація з використанням відео-або аудіотехнологій (ZOOM, Viber (0674219604), Skype, електронна пошта) в робочі дні з 9.30 до 17.30

1. Назва освітньої компоненти «Цивільний захист»

2. Обсяг освітньої компоненти

Вид заняття	Кількість годин
Лекції	10
Семінарські заняття / практичні / лабораторні	20
Самостійна робота	90

3. Ознаки освітньої компоненти

Рік викладання	Курс (рік навчання)	Семестр	Спеціальність	Кількість кредитів / годин	Кількість змістових модулів	Вид підсумкового контролю	Обов'язкова / вибіркова
2022	2	1	223 «Медсестринство»	4 / 120	2	ПМК	Вибіркова

4. Передумови вивчення освітньої компоненти

- ґрунтується на попередньо вивчених ОК: «Українська мова», «Правознавство та медичне законодавство», «Методологія наукової роботи», «Медсестринський діагноз», Соціальна медицина та медична статистика», «Медична інформатика», «Психологія», «Безпечний лікарняний простір», «Менеджмент у медсестринстві», «Економіка охорони здоров'я та маркетинг медичних послуг»;
- інтегрується з такими ОК: «Сімейна медицина», «Невідкладні стани», «Паліативна медицина».

5. Мета й завдання освітньої компоненти

Метою вивчення ОК «Цивільний захист» є формування у здобувачів здатності творчо мислити, вирішувати складні проблеми інноваційного характеру й приймати продуктивні рішення у сфері цивільного захисту, з урахуванням особливостей майбутньої професійної діяльності, а також досягнень науково-технічного прогресу.

Вивчення ОК передбачає засвоєння здобувачами новітніх теорій, методів і технологій з прогнозування НС, побудови моделей їхнього розвитку, визначення рівня ризику та обґрунтування комплексу заходів, спрямованих на відвернення НС, захисту персоналу, населення, матеріальних та культурних цінностей в умовах НС, локалізації та ліквідації їхніх наслідків.

6. Компетентності

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти та Освітньо-професійної програми підготовки магістра дана ОК забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей.

Компетентнісний потенціал предмета та результати навчання:

Загальні:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність до планування, організації та управління;
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- навички використання інформаційних та комунікативних технологій;
- навички міжособистісної взаємодії;
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Спеціальна:

- здатність організовувати та надавати невідкладну допомогу в надзвичайних ситуаціях у мирний та воєнний час.

7. Результати навчання згідно профілю програми, після вивчення освітньої компоненти

- використовувати знання, вміння міркувати та формулювати умовиводи щодо можливостей реалізації функції держави, спрямованої на захист населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій різного характеру;
- визначати коло обов'язків за напрямом професійної діяльності з урахуванням завдань цивільного захисту та приймати у межах затверджених планів і повноважень ефективні управлінські рішення; інтерпретувати новітні досягнення в теорії та практиці управління безпекою у надзвичайних ситуаціях;
- застосовувати методи та інструментарій моніторингу надзвичайних ситуацій, побудови моделей їх розвитку та оцінки соціально-економічних наслідків при вирішенні проблем і розв'язуванні складних задач, які виникають у професійній діяльності з урахуванням вимог правової бази цивільного захисту, керівних документів щодо захисту галузевого об'єкта на випадок надзвичайної ситуації;
- володіти навичками інформаційно-комунікаційних технологій при застосуванні сучасних методів дослідження і аналізу ризиків, загроз і небезпек; прогнозуванні та оцінці обстановки з наданням характеристик осередків забруднення та ураження; визначення складу сил, засобів і ресурсів для подолання наслідків надзвичайних ситуацій;
- обирати способи та стратегії спілкування для міжособистісної взаємодії в форматі дій щодо запобігання виникнення надзвичайних ситуацій та взаємодії підрозділів аварійно-рятувальних служб, бригад медико-санітарного забезпечення населення у випадку виникнення надзвичайних ситуацій;
- застосовувати методи професійної адаптації, яка включає функціональну та особистісну готовність до дій в екстремальних умовах, обумовлених завданням забезпечення медико-санітарної допомоги постраждалим у випадку виникнення надзвичайних ситуацій;
- скоординовано діяти на етапах евакуації в системі лікувально-евакуаційного забезпечення, а саме: проводити медичне сортування поранених та потерпілих; надавати невідкладну медичну допомогу, готувати пацієнтів до транспортування при термінальних станах, пораненнях, травмах та ушкодженнях з місць катастроф та бойових дій, а також у разі необхідності проводити санітарно-гігієнічні і протиепідемічні заходи.

8. Методична картка освітньої компоненти

Лекції:

№ з/п	Назва теми
1.	Моніторинг та сценарний аналіз виникнення і розвитку НС.
2.	Планування заходів з питань цивільного захисту.
3.	Прогнозування обстановки та планування заходів захисту в зонах радіоактивного, хімічного і біологічного зараження.
4.	Забезпечення заходів і дій в межах єдиної системи цивільного захисту.
5.	Спеціальна функція у сфері цивільного захисту.

Практичні заняття:

№ з/п	Назва теми
1	Територіальний моніторинг НС. Порядок визначення потенційно небезпечних об'єктів 1-2 класу за масою небезпечних речовин та за відстанню. Планування заходів з питань цивільного захисту.
2	Методи розрахунку зон ураження від техногенних вибухів і пожеж та противибуховий і протипожежний захист ОГ. Методика розрахунку необхідного часу на евакуацію людей із приміщень у разі виникнення пожежі на об'єкті.
3	Прогнозування і оцінка радіаційної та хімічної обстановки. Оцінка надійності захисних споруд під час аварій та катастроф. Основні принципи та методи забезпечення безпеки життєдіяльності населення.
4	Організація медико-санітарного забезпечення населення на випадок НС. Засоби медичного захисту, їх склад, умови накопичення, зберігання та використання за призначенням. Модель організації і надання медичної допомоги постраждалим при надзвичайних ситуаціях. Організація проведення санітарно-гігієнічних та протиепідемічних заходів щодо ліквідації наслідків НС.
5	ПМК

Самостійна робота:

№ з/п	Назва теми
1	Правова основа цивільного захисту в Україні. Основні заходи у сфері цивільного захисту. Урядова інформаційно-аналітична система з НС, збирання, оброблення, передавання та збереження моніторингової інформації.
2	Планування заходів із фізичного, функціонального, та комбінованого захисту персоналу, а також ліквідації наслідків НС, на основі прогнозу варіантів (сценаріїв) розвитку обстановки, аналізу власних та ресурсів третіх сторін щодо реагування на НС та ліквідації їхніх наслідків з урахуванням режиму функціонування системи. Порядок здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях.

3	Оцінка масштабу і характеру (виду) пожежі, прогнозування її розвитку, швидкості та напрямку поширення, площі зон задимлення і часу зберігання диму. Противибуховий та протипожежний захист ОГ, основні заходи захисту від техногенних вибухів та пожеж.
4	Визначення параметрів зон забруднення радіоактивними (РР) та небезпечними хімічними речовинами (НХР) під час аварійного прогнозування можливої обстановки. Розрахунок масштабів хімічного забруднення при довгостроковому прогнозуванні. Методика розрахунку зон проведення загальної та часткової негайної евакуації на ранній фазі розвитку радіаційної аварії. Заходи щодо зниження масштабів радіаційного та хімічного впливу на ОГ та АТО.
5	Організація і проведення санітарно-гігієнічних та протиепідемічних заходів під час евакуації. Організація медичного забезпечення населення на збірних і приймальних евакуаційних пунктах, пунктах посадки і висадки на шляху слідування й у місцях тимчасового розселення.
6	Організація роботи, пов'язаної із запобіганням, виявленням і припиненням порушення вимог санітарно-епідемічної безпеки і охорони здоров'я населення. Організація і участь у проведенні санітарно-гігієнічних та протиепідемічних заходів щодо ліквідації наслідків НС, формування резерву санітарно-гігієнічних та протиепідемічних засобів.

9. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, модульний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю ЗВО, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль. Форма контролю: ПМК.

Контроль знань і умінь ЗВО (поточний і підсумковий) з ОК «Цивільний захист» здійснюється згідно з кредитно-модульною системою організації навчального процесу. Рейтинг ЗВО із засвоєння навчальної дисципліни визначається за 100 бальною шкалою. Він складається з рейтингу з навчальної дисципліни, для оцінювання якої призначається 60 балів, і рейтингу з атестації (залік, ПМК) – 40 балів.

Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в навчально-методичній карті. Розподіл балів між видами занять (лекції, практичні заняття, самостійна робота) можливий шляхом спільного прийняття рішення викладача і здобувачів освіти на першому занятті. Рівень знань оцінюється: «відмінно» – ЗВО дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 90% запитань, рішення задач та виконання вправ є правильними, демонструє знання матеріалу підручників, посібників, інструкцій, проводить узагальнення і висновки, акуратно оформлює завдання, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність і творчість у виконанні групових завдань; «добре» – ЗВО володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій і розрахунків, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність у виконанні групових завдань; «задовільно» – ЗВО дає правильну відповідь не менше ніж на 60% питань, або на всі запитання дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача. При цьому враховується наявність конспекту за темою завдань та самостійність, участь у виконанні групових завдань; «незадовільно з можливістю повторного складання» – ЗВО дає правильну відповідь не менше ніж на 35% питань, або на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, має неповний конспект лекцій, індиферентно або негативно проявляє себе у виконанні групових завдань.

Підсумкова (загальна) оцінка курсу ОК є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення ОК, яка виводиться як сума проміжних оцінок за змістові модулі. Остаточна оцінка рівня знань складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 60 балів, і рейтингу з атестації (ПМК) – 40 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі при вивченні освітньої компоненти «Цивільний захист»

Поточне тестування та самостійна робота				ІДРС	ПМК	Сума
Модуль 1				4	40	100
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2				
T1	T2	T3	T4			
14	14	14	14			
56						
60						

Оцінювання здобувача відбувається згідно «Положення про організацію освітнього процесу»

Оцінка за національною шкалою	Оцінка ECTS	Визначення оцінки ECTS	Рейтинг здобувача, бали
відмінно	A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 – 100
добре	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	82 – 89
	C	ДОБРЕ - в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74 – 81
задовільно	D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	64 – 73
	E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії	60 – 63
незадовільно	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно працювати перед тим, як отримати залік (позитивну оцінку)	35-59
	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота	0-34

10. Політика освітньої компоненти

Політика щодо академічної доброчесності.

Політика освітньої компоненти ґрунтується на засадах академічної доброчесності (сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання) та визначається системою вимог, які викладач ставить до здобувача у вивченні освітньої компоненти (недопущення академічного плагіату, списування, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання, заборона використання додаткових джерел інформації, інтернет ресурсів без вказівки на джерело, використане під час виконання завдання тощо). З метою запобігання, виявлення та протидії академічного плагіату у наукових та навчальних працях викладачів, науково-педагогічних працівників інституту та здобувачів в закладі розроблено «Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових і навчальних працях працівників та здобувачів Житомирського медичного інституту Житомирської обласної ради». За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту); позбавлення академічної стипендії.

Політика щодо відвідування.

Політика щодо відвідування усіх форм занять регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу у Житомирському медичному інституті ЖОР». Здобувач зобов'язаний виконувати правила внутрішнього розпорядку інституту та відвідувати навчальні заняття згідно з розкладом, дотримуватися етичних норм поведінки. Присутність на занятті є обов'язковим компонентом оцінювання.

Політика щодо перескладання.

Порядок відпрацювання пропущених занять з поважних та без поважних причин ЗВО інституту регламентується «Положенням про порядок відпрацювання здобувача освіти Житомирського медичного інституту Житомирської обласної ради пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять».

Політика щодо дедлайнів.

Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися термінів, передбачених вивченням освітньої компоненти визначених для виконання усіх видів робіт.

Політика щодо апеляції.

У випадку конфліктної ситуації під час проведення контрольних заходів або за їх результатами, здобувач освіти має право подати апеляцію згідно з «Положенням про апеляцію результатів контрольних заходів знань здобувачами вищої освіти ЖМІ ЖОР» http://www.zhim.org.ua/images/info/pol_apel_rezult.pdf. Заява подається особисто в день оголошення результатів контрольного заходу начальнику навчально-методичного відділу інституту, реєструється в загальному відділі і передається проректору з навчальної роботи та розглядається на засіданні апеляційної комісії не пізніше наступного робочого дня після її подання. Здобувач має право бути присутнім на

засіданні апеляційної комісії. При письмовому контрольному заході члени апеляційної комісії, керуючись критеріями оцінювання, з даної ОК детально вивчають та аналізують письмові матеріали контрольного заходу. Повторне чи додаткове опитування здобувача апеляційною комісією заборонено. Результати апеляції оголошуються здобувачу відразу після закінчення розгляду його роботи, про що здобувач особисто робить відповідний запис у протоколі засідання апеляційної комісії.

Політика щодо конфліктних ситуацій.

У ЗВО визначено чіткі механізми та процедури врегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних з корупцією, дискримінацією, сексуальними домаганнями та ін. Упроваджено ефективну систему запобігання та виявлення корупції, вживаються заходи, спрямовані на підвищення добросовісності працівників і здобувачів освіти інституту, дотримання правил етичної поведінки, створення додаткових запобіжників вчиненню корупційних дій і пов'язаних із корупцією правопорушень. Рішенням Вченої ради затверджено: Антикорупційну програму <http://www.zhim.org.ua/images/info/antikorruption.pdf>, «Положення про комісію з оцінки корупційних ризиків», http://www.zhim.org.ua/images/info/pol_komisiya_korupcii.pdf, План заходів з виконання антикорупційної програми відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» http://www.zhim.org.ua/images/info/plan_zahodiv_korupciya.pdf, яким передбачено проведення інститутом антикорупційних заходів під час здійснення своїх статутних завдань.

Для вирішення питань, пов'язаних із запобіганням будь-яких форм дискримінації, зокрема і за ознаками статі, в інституті діє «Телефон Довіри», (0412-46-19-62) звернувшись по якому, здобувачі освіти мають можливість отримати анонімну, екстрену, безкоштовну, кваліфіковану допомогу. Створена «Скринька довіри», до якої анонімно можуть звертатись здобувачі ЗВО, залишати там свої скарги чи пропозиції. Також у закладі розроблено План заходів щодо попередження мобінгових/булінгових тенденцій у Житомирському медичному інституті ЖОР https://www.zhim.org.ua/images/info/polozh_buling.pdf, «Положення про політику запобігання, попередження та боротьби з сексуальними домаганнями і дискримінацією» http://www.zhim.org.ua/images/info/pol_seks_domag.pdf, працює практичний психолог.

11. Рекомендована література

Базова:

1. Дзюндзюк Б.В. Цивільний захист населення [Електронний ресурс]: підруч. / Б.В. Дзюндзюк, О.В. Мамонтов. – Режим доступу : <http://www.ot.kture.kharkov.ua>
2. Сисоєнко Н.В. Цивільний захист. Навч.-метод. посіб. / Н.В.Сисоєнко, В. В. Плахута, Л. З. Пакушина –Черкаси: 2016. –308 с.
3. Стеблюк М.І. Цивільна оборона та цивільний захист: підруч., 3-тє вид., стер. / М.І. Стеблюк. – К. : Знання, 2019.– 487 с.
4. Цивільний захист: навч. посіб. / Зеркалов Д.В., Міхеєв Ю.В., Праховник Н.А., Землянська О.В. За редакцією Д.В. Зеркалова – К. : «Основа». 2015. –234с.
5. Цивільний захист: підруч. для студ. вищ. навч. закл. IV рівня акред. / П.В. Олійник, С.Т. Омельчук, В.В. Чаплик та ін. – Вінниця : Нова книга, 2017 р. – 328 с.
6. Шудренко І.В. Цивільний захист: навч. посіб. / І.В. Шудренко. – Житомир: ЖНАЕУ, 2015. – 248 с.

Допоміжна:

1. Бикова О.В. Основи цивільного захисту: навч. посіб. / О.В. Бикова, О.В. Болієв, Д.М. Деревинський та ін. – К. : 2012. – 223 с.
2. Васійчук В.О. Основи цивільного захисту: навч. посіб. / В.О. Васійчук, В.Є. Гончарук, С.І. Качан, С.М. Мохняк. – Л. : 2016. – 384 с.
3. Гур'єв С.О. Медицина надзвичайних ситуацій. Екстрена медична допомога: навч. посіб. / С.О. Гур'єв, В.Д. Шищук, Ю.В. Шкатула. – Суми: Вид-во СумДУ, 2016. – 321 с.
4. Гончарук В.Є. Оцінка обстановки у надзвичайних ситуаціях: навч. посіб. / В.Є. Гончарук, С.І. Качан, С.М. Орел, В.І. Пуцило. – Л. : вид-во НУ «Львівська політехніка», 2012. –136с.
5. Кодекс Цивільного захисту України. – К., 2012.
6. Осипенко С.І. Організація функціонального навчання у сфері цивільного захисту: навч. посіб. / С.І. Осипенко, А.В. Іванов. – К. : 2014. – 286 с.

Викладач _____

(підпис)